1997 елдан
нәшер ителә

Әлмәт хәбәрләре

http://almetyevsk.tatar.ru

№31(863), пәнҗешәмбе, 7 августа 2014 ел

Туганнарның җыелган чагы ...

"Туганнарыгыз - ата вә аналарыгыздан кала иң якын кешеләрегездер. Шуның өчен алар белән һәрвакыт әдәпле вә мәрхәмәтле булыгыз! Туганнарыгызның әйтүләрен көтеп тормыйча, һәр эшләрнең ярдәмчесе булыгыз, кулыгыздан килгән изгелекләрне бер дә алардан кызганмагыз!"- дип язган Р.Фәхреддин үзенең "Нәсыйхәт" китабында.

Галим яшәгән чорлардан соң күп сулар агып, вакыт шактый узса да, әлеге канатлы сүзләрнең мәгънәсе шул ук тирәнлектә. 2 август көнне Әлмәт районының Кичүчат авылында булып узган "Туганнарның кадерен белик..." дип исемләнгән чара моның шулай булуын тагын бер кат раслады. Мәшһүр галим Ризаэддин Фәхреддиннең тууына 155 ел тулу уңаеннан оештырылган очрашуга Рәсәйнең төрле почмакларында яшәүче якын туганнары, тормышын һәм иҗатын өйрәнүче, аның мирасын халыкка җиткерүче галимнәр, җитәкчеләр килгән иде.

Кунакларның беренче очрашу урыны Кичүчат авылы мәдәният йорты булды. Клубның фойесында Р.Фәхреддиннең туганнары, якыннары тормышына кагылышлы күргәзмәләр, күп тармаклы нәсел шәҗәрәләре урын алган. Бер дә күрешмәгән, яки озак аралашмый торган туганнарның шатлыгына карап күңел сөенә.

"Туганнарның кадерен белик..." дип исемләнгән чараның рәсми өлеше тамашалар залында дәвам итте. Музей түгәрәгенә йөрүче балалар чыгышыннан соң сәхнәгә бүгенгесе көндә Татарстан Дәүләт Советы рәисе урынбасары, галимнең әнисе - Мәүһүбә абыстай ягыннан якын туганы Римма Ратникова күтәрелде.

- Бүген гади генә чара түгел, безнең өчен олы вакыйга, туганнар, нәселебез бәйрәме. Безне Риза Фәхреддиннең туганнары булу гына түгел, күңелләр берлеге, фикер уртаклыгы да берләштерә. Р.Фәхреддин татарларны дөньяга танытты, халкыбызның зыялы, укымышлы булуын күрсәтте, моның белән без чиксез горурланабыз. Мин һөнәрем буенча журналист. Укыганда татар журналистикасы тарихын өйрәндек, Р.Фәхреддиннең татарлар арасында беренчеләрдән булып нәшер ителүче "Шура" журналы редакторы икәнлеген белә идем, ләкин үземнең дә шул нәселгә бәйләнешем барлыгын күз алдына да китерә алмадым. Әниемнең сөйләгәне бар иде, 1931 елларда өйдә саклаган, ләкин Совет властенә ошамаган китапларны мичкә ягарга мәҗбүр булганнар. Соңгы елларда ул тарих әкрен-әкрен халыкка кайтарыла һәм без аны белергә, белмәсәк өйрәнергә тиешбез, -диде Римма Атласовна зур дулкынлану белән. Кичүчат авылында урнашкан мемориаль музей хезмәткәрләре, "Татнефть" ААҖ, муниципалитет тарафыннан галимнең мирасын барлау, яшь буынга таныту юнәлешендә зур эшләр башкарылуын билгеләп, ихластан олы рәхмәт сүзләрен җиткерде.

Дөрестән дә, соңгы ике дистә ел эчендә Ризаэддин Фәхреддин исемен халкыбызга кабат кайтаруда "Татнефть" ААҖ, компаниянең "Елховнефть" идарәсе һәм "Рухият" фонды зур көч куйды. Бу хакта үзенең чыгышында"Татнефть" ачык акционерлык җәмгыяте генераль директоры урынбасары, Кичүчат авылы депутаты Рөстәм Мөхәммәдиев тә ассызыклады.

- Елховлылар ул вакыттагы идарә җитәкчесе Ардинат Нугайбеков җитәкчелегендә музейны торгызуга алындылар. Музей белән бергә Кичүчатның социаль-икътисади хәле дә тотрыкланды. Балалар бакчасы, мәктәп төзелде, юллар салынды. Моннан 20-25 еллар элек әлеге мәшһүр исемне белүчеләр бик аз иде. Шушы залда утыручы туганнары, нефтьчеләр, галимнәр, музей хезмәткәрләре, язучылар, журналистлар бердәм булып Ризаэддин Фәхреддин исемен кабаттан халыкка кайтаруга хезмәт итәләр,- диде Рөстәм Нәбиуллович. Р.Фәхреддиннең мемориаль музеен ачу гына түгел, аның күпсанлы гыйльми хезмәтләрен, "Дини вә иҗтимагый мәсьәләләр", "Мәшһүр адәмнәр" китапларын яңартып бастыру, дүрт томлык тарихи-энциклопедик "Асар" хезмәтен тулысынча яңартып халкыбызга җиткерү һәм башка күп юнәлешләрдә "Татнефть" ААҖ "Рухият" рухи яңарыш фонды башкарган гамәлләр компания тарафыннан тормышка ашырылган социаль проектларның берсе. Агымдагы ел азагында Кичүчат музеена, андагы экспонатларга һәм галимнең туганнарына багышланган китап-альбом дөнья күрәчәк.

Туганнар очрашуында Әлмәт муниципаль районы башлыгы Мәҗит Салихов исеменнән кунакларны башкарма комитет җитәкчесе урынбасары Резеда Заһретдинова сәламләде.

Ул үз чыгышында олуг якташыбыз Ризаэддин Фәхреддин исемендәге фәнни-гамәли конференцияләр, педагогик укулар, очрашу-кичәләр уздырылуы турында сөйләде.

- Әлмәт районы мөхтәсибе Фәһим хәзрәт Әхмәтҗанов Ризаэддин Фәхреддиннең дин галиме буларак зур мирас калдыруын билгеләп үтте һәм туганлык җепләрен өзмәскә чакырды.

- Аннары сәхнәгә галимнең туганнары күтәрелде. Бүгенге көндә шәҗәрәдә 20 буын вәкиленең 800гә якын исеме билгеле. Мәскәү кунаклары Фәрит Фәхреддинов, бабаларының исеменә тап төшермичә, Фәхреддинов фамилиясен саклап баручы, Казаннан кайткан кунак Рөстәм Фәхреддинов әтиәниләреннән гаилә мирасы булып калган "Шура" журналы төпләмәләрен, революциягә кадәр чыккан китапларны бүләк итте.

- Казан федераль университетының хөрмәтле мөгаллимәсе, филология фәннәре докторы, Р.Фәхреддиннең бертуган апасы Мәгъсүмә абыстайның оныгы Әлмира Әминова авыл музейларының яшь буынны тәрбияләүдәге ролене, бу эшне активрак алып барырга кирәклегенә басым ясады. Туганнар очрашуына ул да буш килмәгән иде. Р. Фәхреддиннең кызына бүләк итеп бирелгән чәй сервизыннан соңгы, бер пар чынаякны бүләк итте. Әлмира ханым барлык туганнары исеменнән күрсәтелгән кайгыртучанлык өчен нефтьчеләргә рәхмәтен белдерде.

Очрашуның рәсми өлеше музей җитәкчесе Диләрә Гыймранованың Рәхмәт хатлары тапшыруы белән төгәлләнде. Музей каршысында гомуми фотосурәткә төшкәннән соң, туганнар аралашуны мәктәптә әзерләнгән Коръән ашында дәвам иттеләр.

Фәрдия ХӘСӘНОВА